Eduskunta / valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Valtiovarainministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto TAE2018 PL28

Eduskunnan verojaosto on sähköpostiviestissään 15.11.2016 pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017. Alla on kuvattu valtiovarainministeriön hallinnonalan osalta talousarvioesityksen ja täydentävän talousarvioesityksen keskeisiä kohtia pääluokassa 28 (poislukien kuntatalous).

Valtiovarainministeriön toimialan tavoitteet talousarvioesityksessä

Valtiovarainministeriön yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat:

Valtiontalous
- Valtiontalous vahvistuu, kestävyysvaje pienenee ja velkaantumisaste alenee

Kuntatalous
- Kuntatalouden rahoitusasema paranee

Verotus
- Verovaje on alhainen

Valtion alue- ja paikallishallinto
- Alue- ja paikallishallinto on selkeä ja yksinkertainen sekä tukee julkiselle taloudelle asetettujen tavoitteiden toteutumista

Julkisen hallinnon yhteinen kehittäminen
- Digitalisoinnin ja sen ohjaus- ja investointimallin avulla toteutetaan tehokkaammat ja tuloksellisemmat toimintatavat
- Valtionhallinnon keskitettyjen palvelujen kustannukset alenevat ja tuottavuus paranee toimitilahallinnon, tietotekniikkapalvelujen sekä talous- ja henkilöstöhallintopalvelujen osalta

Virastojen toimintamenot

Sähköisesti allekirjoitettu | Signerad elektronisk | Signed digitally

Tähän on sisältynyt vuonna 2018 valtionhallinnon 0,5 % tuottavuusleikkaus, hallitusohjelman yleinen toimintamenojen leikkaus sekä kilpailukykysopimuksen mukainen työajan pidentämisestä aiheutuva säästö. Vuonna

2018 on edelleen voimassa Valtioneuvoston päätös valtion palkkaliukumien rajoittamisesta yleisten työmarkkinoiden tasolle. Palkkaliukumien leikkausta on pienennetty 2018 virastojen myönteisen kehityksen perusteella noin 70 %. Vuodelle 2018 ei tule budjetissa määrärahalisäyksiä palkankorotuksiin. Virastojen toimenpiteitä edellyttävät toimintamenosäästöt ovat n. 2% toimintamenoista. Virastojen henkilöstömäärä vähenee edelleen eläköitymisen ja määrärahojen alenemisen vuoksi.

Yllä olevien määrärahasäästöjen lisäksi kilpailukykysopimuksen (Kiky) mukaisten työnantajamaksujen alennusten ja lomarahojen alennuksen aiheuttama palkkausmenojen vähentyminen on kustannusneutraalisti leikattu virastoilta pois.

Verohallinnon määrärahoihin momentilla 28.10.01 sisältyy edelleen yhteensä 8,3 milj. euron lisäys harmaan talouden torjuntaan. Lisäys on jatkoa aiempien kehyspäätösten lisäyksille ja se on tehty vuosia 2015 – 2018 ja vuosia 2016 – 2019 koskevissa kehyspäätöksissä. Lisäys vaikuttaa edelleen vuoden 2018 talousarvioesityksessä määrärahaa korottavana määränä. Vuonna 2011 perustetun Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikön tehtävänä on edistää harmaan talouden torjuntaa tuottamalla ja jakamalla tietoa harmaasta taloudesta ja sen torjunnasta. Verohallinnon valmisohjelmistohankkeen määräraharahoitus päättyy vuoteen 2017 ja tästä syystä momentin 28.10.01 määräraha alenee 24 milj. euroa vuonna 2018.

Verohallinnolle on täydentävässä talousarvioesityksessä esitetty uutta toimintamenomomenttia 28.10.03 (momentti korvaa talousarvioesityksen momentin 28.10.20) kansallisen tulorekisterin keskitetystä ylläpidosta aiheutuvien menojen maksamiseen. Verohallinto saa käyttää määrärahaa tulotietojärjestelmästä annetussa laissa Verohallinnolle keskitetyn jatkuvan toiminnan henkilöstö-, ylläpito-, käyttö- ja muiden toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määräraha on tarkoitus erottaa muista verohallinnon toimintamenoista, jotta sitä ei sisällytetä muiden veronsaajien maksamiin osuuksiin verotuskustannuksista (tulomomentit 12.28.11-13).

Tullin määrärahoihin momentille 28.10.02 sisältyy hallitusohjelman mukainen 4 milj. euron lisäys sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoitoon, joka tehtiin kehyspäätöksessä vuosille 2017 – 2019 sekä vuoden 2016 talousarvioon. Lisäys vaikuttaa edelleen vuoden 2018 talousarvioesityksessä määrärahaa korottavana määränä. Tullin verotustehtävien siirtyessä Verohallinnolle on virastojen määrärahoihin tehty siirtoa vastaavat muutokset. Tullin määrärahaan esitetään lisäksi 1 milj. euron lisäystä tulliselvitystehtävien ja yhteiskunnan suojaamistehtävien turvaamiseen. Lisäksi Verohallinnon määrärahoissa on tilapäinen 2 milj. euron siirto Tullin toimintamenomomentille. Tällä vältetään henkilöstökulujen vähentäminen ja siitä aiheutuva lomautusuhka.

Valtiokonttorin rahoitusaseman parantamiseen on esitetty 1,5 milj. euron määrärahalisäystä momentille 28.20.01. Lisäyksen jälkeenkin viraston taloudellinen tilanne on vaikea. Täydentävän talousarvioesityksen mukaan Valtiokonttorilta siirretään Kansalaisneuvonnan tehtävien siirron vuoksi 1 milj. euroa Väestörekisterikeskukselle. Valtiokonttorille esitetään määrärahalisäystä vahingonkorvaustietojärjestelmän uusimiseen.

Senaatti-kiinteistöjen tuloutustavoite vuodelle 2018 on 85 milj. euroa ja **Senaatin** rakentamisen investointivaltuus vuodelle 2018 on 250 milj. euroa. Valtuus on 50 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2017.

Henkilöstövoimavarojen käytön ohjaus ja tietotekniikan tehokkaampi hyödyntäminen korostuvat sekä palvelutuotannossa että valtionhallinnon sisäisissä järjestelmissä. Valtion yhteisiä toimintoja ja palveluja ohjataan ja kehitetään tavoitteena yhtenäisesti toimiva, lisäarvoa ja mittakaavaetuja tuottava, osaamista yhdistävä valtiokonserni (Palkeet, Senaatti, Haus, Hansel ja osin Valtiokonttori).

Tilastokeskus toteuttaa rakennusten arvostamishankkeen, johon liittyviä sopimuksia ja sitoumuksia varten täydentävässä talousarvioesityksessä ehdotetaan 1,285 milj. euroa vuodelle 2018 sekä enintään 5,6 milj. euron valtuutta vuosille 2018—2023.

Valtion taloudelliselle tutkimuskeskukselle ehdotetaan täydentävässä talousarvioesityksessä 100 000 euron määrärahalisäystä Helsinki Graduate School of Economics –yhteistyön menoihin.

Väestörekisterikeskus toteuttaa vuosina 2017 - 2021 väestötietojärjestelmän (VTJ) kokonaisuudistuksen. HETI-hanke turvaa VTJ:n elinkaaren jatkuvuuden 2020-luvun lopulle saakka. Hanke digitalisoi lisäksi maistraattien asiakaspalvelua sekä tehostaa VTJ:n ylläpito- ja tietopalveluprosesseja hyödyntämällä aika- ja paikkariippumattomia sähköisiä itsepalveluja, automatisaatiota ja robotisaatiota.

Hankkeeseen liittyen Väestörekisterikeskuksen toimintamenomomentille 28.30.03 esitetään siirrettäväksi 4 miljoonan euron tuottavuusrahoitus vuodelle 2018. Osana HETI-hanketta toteutetaan myös oikeusministeriön valmisteleman nimilain uudistuksen edellyttämät muutokset VTJ:än sekä luodaan VRK:n ja maistraattien yhteistyönä uusi sähköinen nimi-ilmoituspalvelu ja nimenmuutossovellus.

Nimilain uudistamista koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle budjettilakina. Väestörekisterikeskuksen toimintamenomomentille 28.30.03 esitetään Nimilain uudistamisesta aiheutuviin kustannuksiin 315 000 euron lisämääräraha.

Väestörekisterikeskukselle ehdotetaan siirrettäväksi valtiovarainministeriöstä julkisen hallinnon tietohallinnon tehtäviä ja Valtiokonttorista Kansalaisneuvonta. Näitä tehtäviä koskevat määrärahasiirrot olisivat yhteensä 2,633 milj. euroa vuodessa. Väestörekisterikeskukselle ehdotetaan 5 milj. euroa käytettäväksi sopimuksiin ja muihin sitoumuksiin, joilla saataisiin käyttömääristä riippumaton kiinteä hinnoittelu julkisen hallinnon vahvan sähköisen tunnistamisen välineille.

Suomen EU-maksujen määrärahaa ehdotetaan täydentävässä esityksessä alennettavaksi nettomääräisesti 103 milj. eurolla. Vähennys aiheutuu lähinnä EU:n lisätalousarvion vaikutuksista Suomen maksuihin.

Talouspäällikkö Jan Holmberg
Puh +358-40-8416499
jan.holmberg@vm.fi